

Izbija vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sunday and Holidays.

PROSVETA

Uredniški in upravniški prostori:
2657 S. Lawndale Ave.
Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXI. Chicago, Ill., petek, 19. oktobra (October 19), 1928. STEV.—NUMBER 246

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Zaposlenost v industrijah v Illinoisu še pod normalno

V mesecu septembru se je število delavcev malo povečalo. Pri posredovalnicah za delo še išče veliko število delavcev od pomoči proti brezposelnosti.

Chicago, Ill.—Kako velika je laž, da živimo v dobi prosperitete, kaže statistika, ki jo je izdal ilinojski delavski department. Po poročilih, ki jih je delavski department prejel od 1,500 podjetnikov, se je število zaposlenih industrijskih delavcev v mesecu septembru povečalo za en odstotek in eno desetinko odstotka. V splošnem so pa v medij izplačali en odstotek več kot v prejšnjem mesecu.

Brezposelna armada ni po poročilih brezplačnih posredovalnic za delo tako velika kot lani, toda je še vseeno velika in znači, da se prosperiteta, kateri povzročajo tako velike slavošpeve vprav se da v predsedniški volilni kampanji, ni ustavila v državi Illinois, ampak je šla mimo nje in nihče v državi ne ve kam.

Letos je v ilinojskih tovarnah bilo zaposlenih en odstotek in šest desetink odstotka več delavcev kot lani v mesecu septembru. Lani se je v tem mesecu za sto izpraznjenih mest zglasilo pri posredovalnicah za delo 147 prosilcev, letos pa 130.

Več dela je v premogovnikih in na farmah. Premogovniki producirajo več premoga, na farmah pa smučajo koruzo. Več delavcev so najeli v živezni industriji. Ta industrija je sezonska. V krojaški industriji so pa začasno odslužili delavce, ker tako zahteva sezona. Več delavcev je bilo nastavljenih pri gradbi cest. Tudi to je sezonska prijava. Pred zimo podjetniki hite, da dokončajo delo na cestah. To je vzrok, da jih potrebujejo več kot pomladi in poleti.

Poljski generalni štrajk se razširja

Komunisti izvali nemire v Lodzu in provokirali policijsko intervencijo.

Varšava, 18. okt. — Poljska vlada je danes intervenirala v generalni stavki v Lodzu. Minister za delo je pozval delavce in delodajalce na spravo. Začetek pogajanj ne kaže, da pride do sprave.

Situacija se obrača na slabše vsled akcije komunistov, ki izživajo krvave konflikte. V Lodzu so se večeraj pojavili prvi izgrede in na čelu izgrednikov so bili komunisti. Nekaj oseb je bilo ranjenih na obeh straneh. V mestu primanjkuje živin in mestna uprava je začela režirati živce.

Komunisti delujejo z vsami silami, da se štrajk razširi po vsej deželi. Večeraj so delavci zastavali v Pabjanicah in takoj so izbruhnili veliki nemiri, pri katerih je bilo aretiranih 40 komunistov. Komunistični poslanec Rossiak je mobiliziral veliko množico delavcev za naskok na električno centralo in to je izzvalo spopad s policijo, ki je streljala v množico in ranila štiri delavce, druge pa razpršila.

Commonwealth učilišče nastopi šesto leto.

Mena, Ark.—Letos se je vpisalo na učilišče Commonwealth 40 dijakov iz raznih držav Združenih držav ameriških in dva tujezemski dijaka. Na učilišču študirajo sami delavci, ki vsak dan delajo na farmi po štiri ure ali pa izvršujejo kakšno drugo delo, ki je v zvezi z učiliščem. Ravnatelj je W. E. Zeuch, učilišče se nahaja v Meni, ki leži v znanih hribih Ozark.

Morilec obsojen v dosmrtno ječo.

Aurora, Ill.—Albino Perez, ki je v prepripi radi petih dolarjev ubil dva Mehikanca, je bil v sredo obsojen v dosmrtno ječo v tukajšnjem distriktnem sodišču.

Mlad vionilec.

Waukegan, Ill.—Policija je v sredo zjutraj prišla 19 letnega Orvel Weyanta, ki je na znanju priznal, da je izvršil v zadnjih petih mesecih 35 vlovov v mestu in okolici.

Puritanci v Arkansasu v verski persekuciji

Atelist vržen v ječo na temelju zakona iz kolonijalne dobe.

Little Rock, Ark.—V državi Arkansas imajo zakon, kakršnega so izvajali puritanski inkvizitorji v Massachusettsu pred dvesto leti. Zakon prepoveduje imenovanje "božjega in Kristovega imena drugače kot v molitvi." Dalje imajo še druge naredbe, ki bi delale vso čast Španiji za časa syete inkvizicije.

Te dni je bil tukaj aretiran Charles Smith, predsednik ateiistične organizacije v New Yorku, ki je prišel v Arkansas pomagat pri agitaciji proti predlogi za prepoved poučevanja evolucije človeka v javnih šolah. Predlogo so spravili fundamentalisti na glasovnico, torej na splošno glasovanje, ko je bila dvakrat poražena v državni legislaturi.

Smith je v nekem govoru omenil Boga. Takoj je bil aretiran in obsojen na \$25.00 denarne kazni. Pri razpravi mu niso dali pravice pričanja sebi v prid, češ, da on kot ateiist ne more postavno prisesti, a brez prisega ne sme pričati. Obravnava je torej bila enostranska, kar je direktno kršenje ustave. Iz tega razloga Smith ni hotel plačati kazni in zdaj ga je sodnik poslal v ječo, da odsluži kazen z zaporom 25 dni.

DEMOKRATSKO ŠEPE-TANJE

Republikanci šepetajo o Smithovi veri, demokratje pa o Hooverjevem državljanstvu.

Washington, D. C.—Hooverjevi agitatorji pravijo potihoma, da Smith ni sposoben za predsednika, ker je katoličan, demokrataki agitatorji pa istotako šepetajo, da Hoover ni kvalificiran, ker je bival dolgo let na Angliškem in je baje izgubil državljanske pravice.

Dr. Hubert Work, predsednik orednjega odbora republikanske stranke, je 17. t. m. ostro napadel demokratske šepetalec radi Hooverjevega državljanstva. Navedel je dokumentarno evidenco, ki kaže, da je mister Hoover državljan z vsemi štirimi.

Al Smith je pred par dnevi rekel na shodu v Sedaliji, Mo., da je varčevanje Coolidgeve administracije — o katerem republikanci tolčejo na največji boben — velika bajka. Na to se je oglašal zakladničar Mellon in odgovoril Smithu, da govori "krivično in nepošteno", da žonglira s številkami in besedami.

Tako kriče in šepetajo dan za dnem vzorni Mesije, ki vodijo ljudstvo iz puščave v obljubljeni deželo.

Mesto v boju s prohibicijo.

Green Bay, Wis.—Tukajšnji mestni svet je napovedal vojno prohibiciji in se oficijelno izrekel za odprte salune. Konflikt je prišel, ko so zvezni prohibicijonisti zaklenili 40 takozvanih "soft drink parlorjev" v Green Bayu. Mestni svet je sklenil, da je bolje, če so v mestu odprti saluni kakor pa kamoflajzane beznice, katerih ne more policija kontrolirati. Dalje je mestni svet izjavil, da ljudstvo itak ne priznava prohibicije, ker ni nikdar glasovalo za njo.

Nova butlegarska bitka.

Chicago.—V sredo popoldne so strojnice spet zaropotale na čikaških ulicah in eden možki je obežal mrtev, drugi je pa smrtno ranjen. Bitka je bila inscenirana na južni strani mesta v sekciji klavnice. Ubiti mož se je pisal Ralph J. Murphy. Policija pravi, da so tri butlegarske frakcije involvirane in da je bil pomotoma rbit nedolžni človek. Policija vse to ve, prijela pa ni nikogar!

LEWIS MENJAL SVOJE MNENJE GLEDE HOOVERJA

O njem gre glas, da v slučaju Hooverjeve zmage, postane delavski tajnik.

Washington, D. C.—John L. Lewis, predsednik rudarske organizacije United Mine Workers, se je pogovarjal z drjem. Workom, predsednikom narodnega odbora republikanske stranke. To je bilo dne 11. oktobra. V pogovoru je dejal: "Jaz podpiram Hooverja, ker ga smatram za največjega ameriškega industrijskega državnika."

V krogih Ameriške delavske federacije že dolgo časa krožijo vesti, da je Lewis, ki je vse svoje živne dni republikanski političar, kandidat za mesto delavskega tajnika, ako bi Hoover izvoljen. Vtis je ta, ako bi se Lewis ponudilo mesto delavskega tajnika, da takoj resignira kot predsednik rudarske unije, pa bi se posvetil samo politiki in sicer politiki republikanske stranke.

Ampak igra usode je ta, da je to ravno tisti Hoover, tisti Herbert Hoover, o katerem je Lewis pred petimi leti govoril povsem drugače. Takrat ni bil Lewis tako naklonjen Hooverju, katerega je usoda nepriskakovano dvignila do politične moči, da je postal predsedniški kandidat republikanske stranke, nakrepkejše zagovornice sedanjega gospodarskega sistema.

Takrat so stavalci rudarji na polju trdega premoga. Zvezna pogajanja so ponesrečila. Ravnotako je bilo z disektnimi pogajanjmi. Razmere niso bile ugodne, da pride do izravnave stavke. Takrat je Giffort Pinchot, guverner Pennsylvanije, pozval k sebi zastopnike obeh strank. Povedal je njim, da javni interesi zahtevajo, da se obe stranki sporazumeta na pogoj, ki so častni za obe. V nekaj dneh se mu je posrečilo pripraviti obe stranki tako na rob sporazuma.

Neko zelo pozno ponoči se je John Lewis zglasil pri Pinchotu in zahteval, da se mu takoj dovolj intervju. Z Lewisom je bil Philip Murray, podpredsednik rudarske organizacije. Povedala sta Pinchotu, da je bil pri njihova emisar Hooverja, ki je njima rekel, ako moreta ustaviti pogajanja s Pinchotom, tedaj se zavri pogajanje ugodno pod kroviteljstvom zvezne vlade. Ker je zvezna vlada polskušila doseči pravo in je svoja prizadevanja že opustila, Pinchot je pa premogovniške podjetnike pripravil tako daleč, da so se pričeli pogajati, sta Lewis in Murray mislila, da ju namerava Hoover sapoljstvo in potegniti, kot so ju potegnili Hooverjevi prijatelji v Narodnem društvu premogovniških podjetnikov.

Stavka na polju trdega premoga je bila izravnana. Rudarji so dobili desetodstotno povšanje mezde, pa tudi delavne razmere so se izboljšale. Hooverjev poizkus za zlomljenje stavke je ponesrečil. Predsednik Coolidge je poslal Pinchotu brzojavko priznanja in kateri je govoril o Pinchotu kot njegovem zastopniku. Pinchot je to zadnjo neresnico ignoriral. Danes je tudi on za Hooverja.

Lewis bo govoril na radio za Hooverja. Predmet njegov je: "Imigracija."

Znanstvenik dognal, da je človek radio.

New York.—C. R. Englund, raziskovalni strokovnjak v laboratoriju Bell Telephone Co., poroča te dni, da se je prepričal, da je človeško telo radioaparata. Pri delu na radio-oscilatorjih je po naključju odkril, da njegovo telo ima lastnost Hertzeve antene in sprejema valove do 3.66 metrov dolžine.

Smrtna obsodba v Italiji po dolgih letih

Komunist obsojen na smrt, ker je ustrelil dva fašista.

Rim, 18. okt.—Prva smrtna obsodba v Italiji po 42 letih, odkar je Italija odpravila smrtno kazen leta 1886, je bila izrečena večeraj v Tuscianiji. Michele Della Maggiore, ki sam pravi, da je komunist, je bil obsojen na smrt z ustrelitvijo pred posebnim fašistovskim sodiščem. Po prejšnjem kazenskem pravu bi bil Maggiore obsojen v dosmrtno ječo.

Državni tožitelj je zahteval smrtno kazn po novem fašistovskem pravu z utemeljevanjem, da je Maggiore politični zločinec, ki je ustrelil dva človeka z namenom, da "provocira javni sentiment proti fašizmu in vsled tega je postavil državo v nevarnost."

Maggiore je priznal dvojni umor. Rekel je, da sovradi fašiste in vseeno mu je bilo, ko ga je ubil, samo da je bil fašist. Maggiore je v zadnjem marcu sklenil ubiti župana v malem mestu Lucca. Ker ga ni mogel dobiti, je zaključil, da ubije prvga človeka, ki nosi črno srako. Srečal je najprvo trgovca Moschinija in ga ustrelil. "Nato je ubil delavca z imenom Bonamici."

ČIKAŠKI FORUM NAZVANJA SVOJA PREDAVANJA

Prvo predavanje bo dne 28. oktobra.

Chicago, Ill.—Čikaški forum prične s predavanji in debatami dne 28. oktobra. Otvoritev se bo vršila v znamenju politike. Eden govornikov bo hvalil Smitha, drugi pa Hooverja, nihče pa ne raztolmači program socialistične stranke in tudi ne bo hvalil Norman Thomasa. Tudi drugo zborovanje bo političnega značaja in razpravljalo se bo o predmetu: Oprostitev Chicaga zločinov. Za tem se bodo vršili shodi skoraj vsako nedeljo, na katerih se bo debatiralo o raznih verskih in socialnih vprašanjih in se bodo obdrževala filozofska predavanja.

Strategična poteza stavkarjev na Dunaju.

Dunaj, 18. okt.—Stavka natakarkarjev v kavarni Pruckle je bila izvojevana večeraj na nov način. Ko so natakarkarji pustili delo, je lastnik kavarne najel stavkokaže. Nato so stavkarji zbrali skupaj brezposelne člane svoje unije, jih oblekli v gospodsko obleko in jih poslali v kavarno, kjer so kot gostje zasedli vse stole, poklicali pa so le malo sodavice, da so lahko tam sedeli od jutra do večera. Za druge goste ni bilo prostora. "Gostje" so mirno sedeli, pogovarjali se in kadili tako slabe smotke, da ni bilo mogoče obstati v kavarni valed smrdečega dima in stavkokaži so prvi dan zbežali iz kavarne. Lastnik se je podal.

Nov nebosežnik v New Yorku.

New York.—Walter P. Chrysler, avtomobilski magnat, bo zgradil nov nebosežnik v New Yorku, ki bo najvišje poslopje na svetu in bo stalo nad štirinajst milijonov dolarjev. Nebosežnik bo visok 808 čevljev, 16 čevljev višji kot Woolworth Building.

Samomor radi ljubezni.

New Orleans, La.—William Neuman je skočil v roko Mississippi radi nesrečne ljubezni. Njegovo obleko so našli na bregu reke in na nji je bil pripet listek, na katerega je Neuman napisal, da se mu je življenje pristudilo, ker ni dekle, katero je ljubil, hotelo ničesar slišati o njegovi ljubezni.

NAKROČITE SI KNJIGO "AMERIŠKI SLOVENC!"

ST. LOUIS NIMA HOOVERJEVE PROSPERITETE

Federacija miloščinskih društev zahteva letos večji proračun.

St. Louis, Mo.—V tem mestu ni najti Hooverjeve prosperitete izvzemši v domovih bančnih in industrijskih knezov, pa če jo človek išče s svetliko v roki pri belem dnevu. Federacija miloščinskih društev, ki nastopa pod imenom Občinskega sklada, izjavlja, da bo letos treba \$150,000 dolarjev več, da se rečevi za silo prehranijo čez zimo.

Ni čudo! V pet letih je izgubilo delo v tovarnah milijon in četrt delavcev. Od tega števila jih odpade tudi precejšnje število na to mesto. Revščina med delavskim razredom se je povečala, naobratno so pa bogatini še bolj bogateli. To je posledica kapitalističnega gospodarskega sistema, katerega podpirata obe stari stranki: republikanska in demokratična.

Miloščinska društva izjavljajo, ko pritišne mraz, da bodo klici za pomoč postali brezštevni. To je verjetno. Kajti kapitalistični gospodarski sistem nima za ljudske mase drugega kot revščino, trpljenje in gorje.

Pri prihodnjih volitvah bodo volilci v Missouri glasovali o predlogi za upokojenje starih policajev in oskrbo družin v službi ponesrečenih policajev. Nič bi ne škodilo, ako bi bila pred ljudstvom predloga za vpokojenje starih delavcev in za oskrbo svojcev ponesrečenih delavcev.

DESET LET ZA OSLEPARJE-NJE DEKLETA.

Slepar je nastopal kot dedič milijonov.

Richmond, Va.—Bernard F. Champaigne iz Ticonderoge je nastopal pri svoji snubitvi kot dedič Bakerjevih milijonov. Pokojni Baker je bil čokoladni kralj. Dejal je, da je vnuk J. P. Morgana. Na ta način je od svoje neveste Lucille Fields izvel petnajst tisoč dolarjev. Dekle ga je tožilo zaradi sleparije in sodišče je sleparja obsodilo na deset let ječe.

Bandit z bombo v žakiju.

Los Angeles, Cal.—Prišel je psihološki ropar. Mlad možki je zadnje sredo stopil v italijansko banko in položil majhen, črn kovčeg pred denarčarja rekoč, da je v kovčegu pekleniški stroj in en sam pritisk s prstom zadostuje, da zleti banka v zrak in vsi se znajdejo v peklju. Pomolil je prazno denarnico in vzel, da mu jo nabašejo z denarjem in izroče pri vratih. Vzel so denarnico in stlačili vanjo \$7000 ter mu dali kot je ukazal. Ko je bil bandit zunaj, je vrgel kovčeg na tla in izginil za voglom. Poklicani policaj je z velikim strahom odprl kovčeg, ki je bil nabasan s — papirjem.

Uthotapljanje Italijanov v Ameriko.

Berlin, 18. okt.—Policija v Hamburgu je večeraj aretirala grupo Italijanov, ki so tihotapsko pošiljali inozemce v Združene države in kolektali od vsakega utihotapljenca \$115. Tihotapstvo se je vršilo na ta način, da so imigrante oblekli v mornarsko obleko, ki so si v New Yorku "ogledali mesto" in potem izginili. Policija je našla v bekem hotelu enajst Italijanov in dva Grka, ki so bili pripravljani za odhod na parnik. Vsi so bili oblečeni kot kurjači na parniku in roke ter obraz so imeli pomazan s sajamii.

Vročina v New Yorku.

New York.—Dne 17. oktobra je toplomer v mestu New Yorku kazal 80 stopinj.

"Openšapar" osmešil samega sebo

Končno je priznal, da je čital samo s listka in da ne ve, ako so številke pravilne.

Chicago, Ill.—Odvetnik Colin C. H. Fyffe, zastopnik openšaparjev v Illinoisu, je nastopil kot prič pred železniškim odborom, ki zdaj zaslišuje priče obeh strank glede povišanja mezde sprevodnikom in zaviračem na zapadnih železnicah. Prečital je statistiko pred odborom in se na to napolil, da zapusti sobo. James R. Garfield, član odbora, mu je rekel, da naj malo počaka, ker mu bodo zastopniki organizacij sprevodnikov in zaviračev stavili vprašanja.

Pri križnem ispraševanju se je pokazalo, da sta Fyffe učestnost in statistika od muh. Nič ni vedel povedati o mezdah sprevodnikov in zaviračev. Vedel ni navesti vira za njegovo statistiko. Pokazal se je tako nevednega, da ni vedel, ako stavbinski delavci prejema mezo za 40, 44 ali 48 ur dela v tednu. Ko je sanj pričelo postajati vedno bolj vroče, je rekel:

"Prečital sem pred odborom, kar mi je bilo potisnjeno v roko. Ne vem, kako so prišli do teh števil, ampak jaz mislim, da so pravilne."

Albert Whitney, predsednik organizacije zaviračev, je vstal in se pritožil pred odborom, da je pričanje Fyffeja nekompetentno, izguba časa in poizkus zapeljati odbor. Ko je še govoril, je Garfield, ki predseduje odboru, rekel s smehom okoli usten:

"Ne verjamem, da se bo odbor dal zavesti od gentlemen, ki prisna, da ne ve, iz katerega vira prihajajo njegove številke. Jaz mislim, da pričo oprostimo." Tako ponizljivo je končala intervencija Društva ilinojskih tovarnarjev. Ta protijaka organizacija je gotovo storila najboljšo, kar je mogla storiti za preprečenja povišanja mezde železničarjev, a je klaverno pogorela.

Čikaško društvo trgovcev, protijnska organizacija je tudi nastopilo pred odborom, toda najelo je bolj izvedenega človeka, ki je znal uporabljati statistiko. Statističar, ki ga je najela ta organizacija, je bil Virgil Jordan, načelnik statističnega departamenta Narodne industrijske konference, protidelavske organizacije. Jordan je s številkami dokazoval, da se mezde v zadnjih letih niso veliko izpremenile. Podal je številke o mezdah in življenjskih stroških z leta 1914. Pri križnem ispraševanju je pristal, da mu ni nič znanega o železniških mesdah, ako se primerjajo z dohodki drugih delavcev. Železniški organizaciji sta bili s tem priznanjem zadovoljni.

Navzoč je bil tudi zastopnik farmerjev, ki je argumentiral proti vsem, kar bi povišalo vzornino na železnicah.

Zaslišanje se bo vršilo najbrž še en teden, preden prične odbor razpravljati o predloženem materijalu in poda svoje mnenje.

CLOVEŠKO ŽIVLJENJE JE POCENI V AMERIKI.

Ustrelil človeka, ki je lažil okoli njegove bajte.

Couthage, Md.—W. T. Weddle, star 50 let in vodja tukajšnje godbe, je bil nevarno obstrujen. R. E. Cochran, Weddlov sosed, je izpovedal na policiji, da je streljal na aenco, ki jo je videl na svojem dvorišču, ker se mu je zdel sumljiva, da nekdo laži po njegovem dvorišču.

Grška osvobodilna politična jetnike.

Atene, 18. okt.—Venizelosova vlada pripravlja popolno amnestijo za vse politične jetnike na Grškem.

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
 LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
 Cene oglasov po dogovoru. Rokopis se ne vračajo.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
 2637-39 So. Lavandale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
 Organ of the Slovene National Benefit Society.
 Owned by the Slovene National Benefit Society.
 Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year. Chicago \$7.50, and foreign countries \$9.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oblepuju n. pr. (Sept. 30-1929) poleg našega imena na naslovu pomeni, da va nje s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravčasno, da se vam ne ustavi list.

KAJ STA Povedala Predsedniška Kandidata Starih Strank o Električni Sili?

Kdo naj lastuje električne centrale: ljudstvo ali privatni interesi?

Kakšno stališče zavzemata predsedniška kandidata starih strank glede hidroelektričnih central? Oba sta se nejasno izrazila in treba je analizirati njune izjave, da se razume, kaj sta povedala.

Johnson King, ravnatelj Lige za narodno ljudsko vlado pravi, da je Hoover vedno nasprotoval in še danes nasprotuje, da bi ljudstvo lastovalo in obratovalo hidroelektrične naprave. King je pazno študiral detajlirana poročila in zapiske o hidroelektričnih centralah.

Dalje pravi King, da je Hoover proti temu, da bi ljudstvo lastovalo naprave za proizvodnjo električne sile in proizvajalo električno silo, Smith je za to, da bi ljudstvo proizvajalo električno silo, toda privatni interesi bi jo razdeljevali med naročnike. Hoover bi uravnaval elektrarnarske kompanije le z državnimi komisijami, Smith je zato, da se v pogodbi določijo cene, po katerih bi se električna sila oddajala naročnikom. Hoover je molčal glede podzemne propagande privatnih elektrarnarskih interesov, Smith jo je kritiziral.

King meni, da bi Hoover vetiral Norrisovo predlogo glede Muscle Shoals, kot jo je Coolidge, Smith bi jo pa podpisal.

Kdor se je zanimal za vprašanje hidroelektričnih naprav skozi zadnjih osem let, ve, da je Hoover v tem času oficijelno in neoficijelno v svojih izjavah določno povedal, kakšno stališče zavzema glede fundamentalnih vprašanj, ki se tičejo proizvodnje in distribucije električne sile. Njegova zadnja izjava v tem mesecu glede Muscle Shoals pokazuje, da ni izpremenil svojega stališča. Noben volilec, ki zna logično misliti in razume njegove besede, ne more teh besed tolmačiti tako, da je Hoover podal obljubo, da bo podpiral, da ljudstvo lastuje, obratuje in razdeljuje električno silo konsumentom.

Njegove besede govore, da bo na tihem oponiral zgradbi ljudskih električnih central in če bo treba, se bo tudi poslužil veta, da ljudstvo ne bo lastovalo in obratovalo električnih central ob velikih rekah, ako bo izvoljen predsednikom Združenih držav.

Smithove besede pomenijo, ako bo izvoljen predsednikom, da bo podpiral predloge, da ljudstvo zgradi električne centrale in jih obratuje, toda razdelitev električne sile naj bo poverjena privatnim kompanijam, cene naj se pa določijo v pogodbi.

Kaj nam izjave in besede predsedniških kandidatov starih strank povedo? Hoover je odločen nasprotnik splošne ljudske lastnine, Smithov program glede zgradbe električnih central, obratovanja teh električnih central in razdelitve električne sile med konsumente, je pa nepopoln. Popolnoma za interese ljudstva se ni izjavil ne eden ne drugi predsedniških kandidatov starih strank.

Jasen in določen program glede lastovanja hidroelektričnih naprav, njih obratovanja in razdelitve električne sile ima le Norman Thomas, predsedniški kandidat socialistične stranke. On zavzema stališče, da naj ljudstvo lastuje in obratuje hidroelektrične naprave in ravnatoko naj tudi ljudstvo razdeljuje električno silo konsumentom. On nima v svojem programu glede električne sile prav nobenih pomislekov in pomišljanjev, ampak ljudstvo naj lastuje električne centrale, proizvajajo in razdeljuje električno silo.

Na svojih shodih je prijemal oba kandidata starih strank zaradi nunejšega stališča, ki ga zavzemata glede najbolj važnega gospodarskega vprašanja sedanosti, to je električne sile. Neusmiljeno je bical podzemsko propagando privatnih interesov, ki so v svojo službo vpregli znanstvenike, strokovnjake, javne šole in učilnice, da bi se toliko laglje polastili vodnih sil, ki se dajo izpremeniti v električno silo.

Glas za Norman Thomasa, predsedniškega kandidata socialistične stranke, pomeni, da se ljudstvo ne pusti kar menilničebinič opleniti za svoje naravne zaklade in ključ privatnim interesom: Roke proč od ljudske lastnine!

Rojakom v južnem Coloradu. Aguilan, Colo. — V Prosveti sem čital, da bo operni pevec iz Ljubljane, g. Šubelj, pel 16. decembra tudi v Pueblu, Colo. Rad bi ga videl tudi tukaj v premo-garski okolici v južnem Coloradu, ker pa naše društvo ni dovolj močno (niti ni nobeno drugo tu v bližini), da bi zmoglo tako privedeti, mi je prišla na misel imenitna ideja, da bi se združila društva iz cele okolice v ta namen, in s skupno močjo bi se pa lahko idejo udeležilo.

Dotična društva bi bila: Trinidad, št. 66; Ludlow, št. 201; Aguilar, št. 381, in Walsenburg, št. 299. Ta štiri društva štejejo nad 200 članov in, ako bi se za stvar zavzeli, bi se stvar izvedla. Časa je približno dosti, toda treba bi pa bilo kake izredne seje ta mesec. Mislim, da bi se za vsako društvo izvolil odbor, kateri bi lahko takoj po novembari seji stopil z g. Šubljem v korespondenco, oziroma bi ga uradno povabil.

Ne bom bolj obširno pisal sedaj, ker ne vem, če nisem še tega zastonj napisal, omenim samo, ako te redke prilike ne porabi-mo, da bi imeli znamenitega pevca v svoji sredini, potem bo-mo nekaj interesantnega zamudili. H konce ključem se enkrat vsem: Zavzemimo se za idejo s skupnimi močmi! Ako bi se komu zdelo, da je nas premalo, lahko povabimo še kako društvo iz sosedne Nove Mehike, ker če to naredimo, se ne bomo kesali. Upajoč, da ne bo nobeden imel kakih nepotrebnih predodgovorov proti mojemu predlogu, ključem vsem: Iskren pozdrav!

Martin Kovač.

Šubljev koncert.

Girard, Ohio. — Znano je že slehernemu rojaku v Girardu, kakor tudi v okolici, da privedi naš operni pevec Anton Šubelj koncert 27. oktobra ob osmih zvečer v Slov. domu. Šubelj je že tako znan med našim narodom kakor tudi med ameriškim, da je lahko naš narod ponosen na našega umetnika, ki nam je prinesel v to deželo naše mile pesmi iz naše rodne domovine in naš narod povzdignil na kulturnem polju pred ameriškim narodom. Akopprav je naš narod majhen, pa vendar ima umetnike, ki nas povzdigujejo med tujimi narodi.

Končno hočem še omeniti nekaj vtisov iz koncerta našega pevca v Clevelandu, na katerem sem bil osebno navzoč. Priznati moram, da je naš narod v Clevelandu sprejel Šublja tako navdušeno, da nisem pričakoval kaj takega. Že s prvo pesmijo nas je tako očaral, da so bila naša arca v njegovi roki. Kajti pel nam je tako mile in vesele pesmi, da bi ga človek poslušal noč in dan. Tudi naša nasebina se pripravila, da ga sprejme z največjim veseljem, čeravno je majhna, pa za narodno stvar je ena izmed prvih. Upamo, da bo Šubelj zadovoljen odšel iz naše nasebine.

Vljudno vabimo vse občinstvo iz Girarda, Nilesa, Warrena, Salama, Youngstowna, Ohio; iz Ferrera, Sharona in Besemerja, Pa., da ne zamudite te prilike kajti tako krasnega večera v našim domu se nismo imeli. Zato pridite na koncert vsi! Po koncertu bo prosta zabava in ples. Na avdience 27. oktobra ob osmih zvečer! — Za pripravljalni odbor, John Dolje.

Maskeradna veselica.

Seranton, Pa. — Društvo Lackawanna št. 513 Slovenske narodne podporne jednote je na redni mesečni seji dne 14. oktobra sklenilo, da priredi maskeradno veselico dne 27. oktobra pri bratu Ralph Konchniku, 219 Reese street. Pričetek veselice ob 7. zvečer.

Vljudno vabimo vse rojake, da nas obiščejo v soboto 27. oktobra na naši maskeradni veselici. Pripravljenega bo vsa občinstva, kar spada na takšne prireditve, da bodo vsi naši gostje zadovoljni, ker bodo izvrstno z vsem postreženi. Ob tej priliki bo igrala dobra godba, da se bomo lahko počeno zasakali stari in mladi.

R. Konchnik, tajnik.

Medveškovo stanje še kritično. Cleveland, O. — Kakor je "Prosveta" že poročala, je huda nesreča zadelo br. Ludvika Medveška, člana nadzornega odbora S. N. P. J. Ko se je nameraval odpeljati po opravih v glavni del mesta in je v ta namen čakal kare na St. Clair in 65. cesti, je pridrvel truk in ga vrgel ob tla. Vozitelj truka ga je pobral in odpeljal v Lakeside bolnišnico nezavestnega. Čigava je krivda, še ni dognano. Dr. Kern, ki ga je kmalu potem obiskal v bolnišnici, je poročal, da ima Medvešek nogo zlomljeno v pregibu pod členkom in zelo razbito lobanjo. Noga je že v cementu, toda rana na glavi je nevarna. Kolikor je doslej znano, se še niso zdravniki odločili za operacijo na glavi. Nesrečnik je kmalu prišel k zavesti, toda pretresen in slab je še tako, da mu zdravniki še ni dovolili obiskov v bolnišnici, razen njegovim sorodnikom.

Volilci, ki ostanejo doma

Koliko izmed 60 milijonov upravičenih volilcev pojde dne 6. novembra na volilce, ko se izbere predsednik in nov kongres? Ljudsko štetje od l. 1920 kaže, da imajo prebivalstvo volilne starosti. Po istem je bilo v Združenih državah 60,000,000 ljudi v starosti čez 21 let. Od teh je bilo treba odšteti 8,500,000 inozemcev enake starosti in druge skupine, ki nimajo volilne kvalifikacije. Preostajalo je torej 51,500,000 državljanov in državljank, po rojstvu ali naturalizaciji, imajočih volilno pravico. L. 1920 pa so vsi predsedniški kandidati skupaj dobili 26,714,000 glasov. Glasovalo je torej le prav malo več kot 50 odstot od vseh upravičenih volilcev.

Treba sicer priznati, da l. 1920 ni bilo tipleno leto, ker je bilo prvo leto, ko so vse ženske dobile volilne pravice. Ali l. 1924 vzlic vsej agitaciji "to get out the vote," je bilo oddanih le nekaj čez 29,000,000 glasov ali 50.3 odstot upravičenih volilcev.

Ta brezbriznost, namprav volitvam pri milijonih Američan-ov je pojav modernih časov in dela skrbi mnogim državljanom. Statistike pokazujejo, da je l. 1880 več kot 80% upravičenih volilcev šla na volilce. V dobi od l. 1880 do 1896 je volilo povprečno več kot 80 izmed vsakih 100 upravičenih volilcev.

Od l. 1896 do danes opazujemo stalno pomanjšanje volilne sile dežele in štivilo državljanov, ki ne gredo volit, je vedno večje. L. 1900 je odstotek oddanih glasov padel na 77, l. 1904 na 67.6, l. 1912 na 62.8, l. 1920 na 50.9 in l. 1924 na 50.8 odstot.

Številni volilcev, ki ostanejo doma, je še večje v letih, ko niso predsedniške volitve. Tako je bilo v Združenih državah l. 1926 izvoljenih 34 governorjev, 34 senatorjev, vsa reprezentativna zbornica, večina državnih legistatur in na tisoče mestnih zastopnikov. Vendarle manj kot ena tretina upravičenih volilcev se je pobrignila oddati svoj glas.

Ta položaj je zlasti slab v nekaterih državah. Dočim je l. 1924 glasovalo v državi West Virginia 74.1 odstot vseh upravičenih volilcev in v Indiani 70.7 odstot, le 45.1 odstot upravičenih volilcev države Pennsilvanija je šlo volit. V državi South Carolina je 7.1 odstot je glasovalo; to je zlasti radi nevedelžtve črn-cev.

Strojilni volilni zakoni, registracija in pismenostni izpiti; utegnajo imeti svoj vzrok v tem padanju dejanskih volilcev, ali treba priznati, da nastane jakc kritično vprašanje v demokraciji, ako le polovica volilcev izvršuje volilno pravico.

Novi volilci.

Ceni se, da bo letos več kr 7,000,000 mladih mož in žensk ki so l. 1924 bili v starosti med 17. in 20. letom, imeli prvič priliko vdeležiti se predsedniških volitev. Dodatno k njim nekoliko tisoč tujerodcev se je naturaliziralo od l. 1924 naprej in živajo letošnje volilno pravice.

Pomembnost teh novih volilcev se ne sme nikakor podceniti! Treba le pomisliti, da največja pluraliteta (razlika med številom glasov, oddanih za zmagojočega kandidata, in številom glasov za kandidata, ki je za

njim dobil največ glasov), ki jo je kak predsedniški kandidat kedaj dobil, je znašale 7,000,000. To pomenja, da voljaka novih volilcev je v stanu odločiti izid volitev.

Za novega volilca je predsedniška volitev prilika, da aktivno pokaže državljanstvo, in svojo zavednost državljanških dolžnosti.

Prizadevanje, da se priganja čim večje mogoče število državljanov na volilce, ni le v svrhu večjega števila glasov, ampak brez ozira na stranke—da bodi volitev zares resnični izraz ljudske volje in ne le dela ljudstva. Nikdar se ne pretresujejo osnovna načela ameriškega življenja tako obsežno in iz raznih stališč kot tekom predsedniške kampanje in nikdar nimajo državljanj enake prilike, da se udeležujejo kot činitelji politične bodočnosti te dežele.

Voliti je privilegij; pravica ali dolžnost?

Voliti pomenja vdeležitev na vladi potom glasovanja. Začenši od prve volitve pod Konstitucijo l. 1789 so ameriški državljanj izvolili 30 predsednikov in 70 kongresov. Vlada v 48 državah se je vzdržala potom splošnih volitev. Mesta in občine se upravljajo enako potom volitev.

Imamo dvojce državnopravnih teorij glede volitev: 1. da gre za privilegij, ki ga država podeljuje se posameznikom; 2. da gre za naravno, biatsveno pravico vsakega državljanja. Ta slednja teorija je posledica revolucionarnih gibanj 18. stoletja in je teorija, na kateri se osnuje volilna pravica ameriških državljanov. Federalna ustava (konstitucija) poudarja volilno pravico vsakega državljanja, tukaj rojenega ali naturaliziranega, ali pravila o izvrševanju volilne pravice so bila preuščena posameznim državam.

Borba za splošno volilno pravico.

V Ameriki je prišlo do splošne volilne pravice še le po dolgih in ostrih borbah. V kolonijalni dobi so se zahtevale stroge verske kvalifikacije, zlasti v nekateri newenglandskih kolonijah, in katoličani, šidje in kvakerji v splošnem niso imeli volilne pravice. Massachusetts je imel tudi neko moralno kvalifikacijo — zahtevalo se je, da volilec bodi "oseba civilne konservacije (!) in tihega in mirbljubnega obnašanja."

Volilna pravica se je razširila še le počasi. Vsaka kolonija je imela svoj naturalizacijski zakon, dokler ni angleški parlament l. 1746 sprejel splošni zakon za vse kolonije: ta je med drugim zahteval kot pogoj naturalizacije protestantsko veroizpoved in sedemletno bivanje.

L. 1787, ko je bila proglašena izjava neodvisnosti, je bilo v Ameriki kakih 150,000 upravičenih volilcev izmed prebivalstva petih milijonov.

LISTNICA UREDNISTVA.

No Chicago, Ill. — Radovednica — Stvar mora potrditi Notary Public in potem konzul. Naslov konzulata je: Italian Consulate, 232 So. Clark Street, Chicago, Ill. — Telefon State 7940.

Cleveland, O. — A. P. — Vaša sorodnica mora čakati na kvotno dovoljenje, ki bo prišlo morda čez več let. Torej je ni mogoče pod sedanjimi določbami sem dobiti, izvzemal le tedaj, ako bi jo kdo sem hotel vzeti kot služkinjo. Pozdrav!

Bandita oropala trgovino.

Chicago. — Dva bandita sta v sredo vstopila v lekarno Wall-green Co. na 5501 So. Halsted st., kjer sta z revolverji v rok-ah ustrahovala upravitelja William A. Schroederja in odnesla iz blagajne nad \$600.

Zdravnik morilec.

Burbank, Cal. — Dr. F. L. Buriel prominenten zdravnik v tem mestu, je v sredo ustrelil Jack Stachela, oskrbnika stanovanja, ko je slednji prišel v zdravnikov urad.

OPAZOVANJA

Tine in Tinica. Včeraj sem vam povedal povest o Dolfu in Katri, ki jima je politika razbila "home, sweet home". Danes imam drugo. Pa ne mislite, da si to kar na lepem izmišljujem. Resnična dejstva so, le imena so fiktivna. Tine dela v garaži, Tinica je na doma, ker pričakuje storkljo. Drugače bi tudi ona delala v tovarni, kajti denarja jima sifno manjka. Kupila sta bungalow na obroke, avtomobil na obroke — sploh vse kupita na obroke. Enkrat bo že plačano, če Bog da... (Otrok se bo tudi moral roditi na obroke in dr. Storklja bo moral čakati.)

Zadnji teden sta se Tine in Tinica malo sporeka zaradi danarja in potem sta se spravila nad politiko.

Tine pravi, da bo volil Smitha v trdni veri, da Smith odpre pipo in pivo bo teklo kakor voda. Ker bo dosti piva, bo dosti trukov za prevajanje dobrega piva in dosti dela v garažah. Hooray for Smith!

Ne tako Tinica. Njena sosedica, h kateri redno zahaja v vas, je izvedela in ji zaupala, da Ameriko vzame najstarejši hučič, če ne bo Hoover izvoljen. Potres pride, povodenj, vojna, sploh strahna kriza in vse tovarne — garaže tudi — vse banke in vse štacune bodo zaprte, ako ne zmaga Hoover. To bo grozno. Ali je Tine tako neumen, da sam sebi zapre garažo? In potem bo okoli taval brez dela, doma ne bo kruha in še za čunje za dete ne bo centa! Odkod pride denar za obroke? Oh, oh, huhuhu! Za božjo voljo, oba morata voliti Hooverja!

Oslite! Zakaj se pusti tako nabufutati? Kdo bo zapiral tovarne in garaže? Saj ne bo časa! Kapitalisti bodo tako pijane

Sopranistka Pavla Lovšetova

Ivo P. v reviji "Ženski Svet". V vojnem času je sodelovala umetniško-karitativno. Z domorodno vnumo poje pri mnogih dobrodelnih koncertih, kulturnih, narodnih in jubilejnih prilikah, vedno sponujoč vsak stan in socialni razred, podpirajoč vse šibke in v višino stremee. Povsod z resničnim veseljem pomaga, povsod tudi po potrebi usluži. Pošteni stvari ni Pavla Lovšetova odrekla nikdar. Tako jo pozna prijatelj, učitelj, solist-kolega in sleherni človek, ki nosi odkrit obraz, čisto dušo.

Izmed novejših koncertnih velikih solo-partij bodi omenjena: Sattner "Assumptio", "Ojki" in "Soči", Patma: "Povodni mož", Mozart: "Requiem"; A. Dvorak: "Stabat mater"; C. Franck: "Osmero blagrov"; Haydn: "Letni časi"; V. Novak: "Vihar" in drugi. Skoro suhoparen bi človek postal ob tej nepregledni vrsti silnega udejstvovanja in umetniško plodnega življenja.

V duši svojega bistva je Pavla Lovšetova v prednašanjju deklacije in materinske pesmi, zategadelj sta Pavčičev "Ciciban" in "Uspavanka" tako žarko doživljena in slavno poznata. Strnila se je v pesmi mati in umetnica. Vedrost narave in notranje soglasje izraža njena deklacijska pesem. "Ptiček v gozdu", "Pastarica". Akord teh pesmi, zapetih od Lovšetove, so kot čisti odjek brezmadežne deklacijske duše, polne zdravja in vere v zaslueno lepoto mladega življenja. Pesmi škrjančka prinašajo poletje in prelestnost čarobno gibko lahkoto in prelestnost čarobno živne istine, govoreče k človeku mehak jezik dremajočih razodetih.

Koncertni oder pa ni mogel izžrpati visoke kulture glasu Pavle Lovšetove, zato jo je razvoj nujno privedel k operi, ki je z njo dobila prvovrstno koloraturko in mladornatično sopranistko. Pevka Adamičičeva "Zapuščena" in "Pri zibel" je danes izvrstna Gilda ("Rigoletto"), Filina ("Mignon"), Micaela ("Carmen"), Leonora ("Troubadour"), "Lakme" (v naslovnih vlogi), Lauretta ("Trypti-

chon"), Rozina ("Seviljski brivec"), zlasti pa najodličnejša Minka v "Gorenjskem slavčku". Anica ("Čarostrelec"), Rozalinda ("Netopir"), Zerlina ("Don Juan"), Norina ("Don Pasquale"), Liza ("Pikova dama"), Antonija ("Hoffmanove pripovedke"), Manon (v naslovnih vlogi), Nedda ("Bajazzo"), Jelicica ("Nabor"), Rosapra ("Zevdave ženske" in druge. Pri operi sodeluje od sezone 1921-1922 dalje. Kt imajo Hrvati svojo Strojzijevo in Rusi Ado Poljakovo, imamo mi na svojem opernem oderu Pavlo Lovšetovo. Mnoge pozornice v državi in izven nje nam jo po vsej pravici zavidajo. Vse njene kreacije so persko in igralsko zaokrožene in z izredno pozornostjo in možno voljo nastudirane. Resnoba umetniškega hotenja in želja po izpopolnitvi združena s finim pedagoškim instinktom razširja jo umetnišnja njena bodoča oderska pota. Istno leto je poselila za mesec dni Milan, da zadobi upogled v umetniški svet svetovno znane Scale. Velik uspeh slovenske opere na turneji po jugu, ki se je zaključila sredi meseca aprila, je dovršen del njena zaslug. Da bi nam ostala Pavla zvest slavček naše opere! In njeno življenje je kot njena umetnost. Pavla Lovšetova je vzor ljubeče slovenske žene in skrbne matere. Življenje jo je učilo trde istine in dela. Ni poznala božajočih rok in zgodnja samostojnost jo je pripravila za težko umetniško pot. Prosta in naravna je kot njena pesem. Ubrano soglasje notranjosti ji je narekovalo, da osreči tudi svojo domačijo. Rojena Bole, se je v letu 1911 poročila s gimnazijakim profesorjem Antonom Lovštom, ki ji je vsilil dar zvest pospešavatelj njenih stremilj in ljubeč soprog. Odlično sta vzgojila Sama in izžrpati visoke kulture glasu Pavle Lovšetove, zato jo je razvoj nujno privedel k operi, ki je z njo dobila prvovrstno koloraturko in mladornatično sopranistko. Pevka Adamičičeva "Zapuščena" in "Pri zibel" je danes izvrstna Gilda ("Rigoletto"), Filina ("Mignon"), Micaela ("Carmen"), Leonora ("Troubadour"), "Lakme" (v naslovnih vlogi), Lauretta ("Trypti-

(Dolge na 2. strani)

Vesti iz Jugoslavije

Jugoslavanski vlomilci pospešujejo dobre vezi s Francijo.

(Izvirno.)

Ljubljana, 1. okt. 1928.

Vabimo v državo delegat raznih držav, zlasti Francije, da nas spoznajo in da tako "pridememo prijateljske stike" z velikimi državami. Pridejo Rusi, naša policija ubije v Glavnjači Rus; pošljamo v inozemstvo za naše delegat tihotapce, streljamo v parlamentu poslance, preganjamo delavce vse za reklamo med svetom in vse za čast in slavo vojvode, ki nimajo nikogar, da bi se zanje zavzel in ki bi bili vedno v smrtni nevarnosti, če bi izdali, kako se je z njimi ravnalo v teh zaporih. To so težke in opravičene sumnje, ki jih potrjuje ta eklatantni slučaj.

Nedvomno pa je tudi res, da notranji minister ni izdal uspešnih odredb na upravo Glavnjače. Ako bi se bile izvedle potrebne reforme v Glavnjači in izdale stroge odredbe, bi se taj slučaj grozodejstva ne bil mogel ponoviti, ker tako barbarske razmere pa vendar ne bi smele vladati v državi, da podrejeni policijski organi kljub prepovedi sv. jega vrhovnega šefa notranjega ministra potrebne odredbe ignorirajo in uganjajo takorekoč ubojstva.

Grozote, ki so se dogajale doslej, so bile bolj domačega značaja. Ruski polkovnik Legat pa izvaja kot bivši vojak antante francosko zaščito in bo ta slučaj, ki se je spočil francoskemu poslanstvu, zopet našel močan odmev v inozemstvu in s tem zopet pokopal velik kos ugleda uprave naše države.

Mraz stresa človeka od takih dogodkih že sam po sebi, še bolj pa, ko vidi, da režimovci take stvari taje, ne store pa prav nič, da bi se sramota odpravila.

Mihael Kosel umri. V Gradcu je umrl v 50. letih starosti s. Mihael Kosel. Pokojnik je bil v Gradcu tajnik oblačilne organizacije, pozneje pa zasebni uradnik. Oblačilni delavci v Sloveniji ga poznajo dobro, ker je z uspehom deloval v organizaciji.

Režimske vesti sicer poročajo, da se je uvedla stroga preiskava — redaj po zločinom dejanju, čeprav je bila dolžnost vlade že zdavnaj, da odpravi nedostatk v Glavnjači, ker je vedela zanje in obljubila, da jih odpravi.

Tu pač ni nikakršnega izgovora več. Iz Glavnjače pridejo na dan samo posamezni slučaj grozodejstev in nihče nam ne bo mogel dopovedati, da se ne dogaja mnogo podobnih grozodejstev v tem brlogu zlasti z ljudmi, ki nimajo nikogar, da bi se zanje zavzel in ki bi bili vedno v smrtni nevarnosti, če bi izdali, kako se je z njimi ravnalo v teh zaporih. To so težke in opravičene sumnje, ki jih potrjuje ta eklatantni slučaj.

Nedvomno pa je tudi res, da notranji minister ni izdal uspešnih odredb na upravo Glavnjače. Ako bi se bile izvedle potrebne reforme v Glavnjači in izdale stroge odredbe, bi se taj slučaj grozodejstva ne bil mogel ponoviti, ker tako barbarske razmere pa vendar ne bi smele vladati v državi, da podrejeni policijski organi kljub prepovedi sv. jega vrhovnega šefa notranjega ministra potrebne odredbe ignorirajo in uganjajo takorekoč ubojstva.

Grozote, ki so se dogajale doslej, so bile bolj domačega značaja. Ruski polkovnik Legat pa izvaja kot bivši vojak antante francosko zaščito in bo ta slučaj, ki se je spočil francoskemu poslanstvu, zopet našel močan odmev v inozemstvu in s tem zopet pokopal velik kos ugleda uprave naše države.

Mraz stresa človeka od takih dogodkih že sam po sebi, še bolj pa, ko vidi, da režimovci take stvari taje, ne store pa prav nič, da bi se sramota odpravila.

Mihael Kosel umri. V Gradcu je umrl v 50. letih starosti s. Mihael Kosel. Pokojnik je bil v Gradcu tajnik oblačilne organizacije, pozneje pa zasebni uradnik. Oblačilni delavci v Sloveniji ga poznajo dobro, ker je z uspehom deloval v organizaciji.

60 let organizacije slov. tiskarjev.

Ljubljana, 2. okt. 1928.

Naši slovenski tiskarski delavci so organizirani v "Savezu grafičnih radnika i radnica Jugoslavije," ki je precej močna organizacija. Začetek tiskarske organizacije pa je bil skromen.

23. novembra 1867. so se v gostilni "Zum Nordpol" pogovorili tiskarji, da ustanovijo svojo izobraževalno organizacijo za pospeševanje gmotnih in duševnih koristi. 8. decembra 1867. se je vršilo zborovanje in sprejem štatutov. Takrat je bilo priklasnih že 28 članov. Ustanovno zborovanje pa je bilo dne 9. februarja 1868. v zgradbi realke. Prisostvovali so razni zastopniki oblasti, profesorji itd. Takrat si je društvo stavilo predvsem strokovno izobrazbo za svoj smoter in je imelo ime: "Izobraževalno društvo za tiskarje v Ljubljani." Vendar so morali skrbeti tudi za gmotne koristi svojih članov, saj je strokovna organizacija nujno potrebna za vsako delavsko gibanje. Take, izredno sindikalne organizacije pa niso imeli. Zato je to izobraževalno društvo ustanovilo bolnišnico in podporni sklad za bolnike, potujoče tiskarje in onemogelne članove. Vendar pod takim društvom ni bilo mogoče delati, zato so se istega leta sklicali izredni občni zbor, ki je preosnoval novo društvo v prosvetno, podporno in borbeno organizacijo.

To je prineslo organizaciji razmah, saj od takrat ni bilo v Ljubljani nobenega neorganiziranega tiskarja. Leta 1879. je društvo razširilo svoj delokrog na vsa Kranjsko in leta 1886. je bila podpisana prva kolektivna pogodba. Društvo se je silno ojačilo in so bili tiskarji eni od najboljših strokovno organiziranih. Vojna je delo organizaciji oteževala, a po prevaru je ljubljanska organizacija razširila svoje območje tudi na Štajersko, torej čez celo Slovenijo. 6. decembra 1918 pa se je združilo vse grafično delavstvo v Jugoslaviji v "Savez grafičnih delavcev in delavk Jugoslavije" — in tudi ljubljansko "društvo grafičnih delavcev v Sloveniji" je postalo podružnica Saveza.

Ijubljanska podružnica ima tudi svoj pevski odsek "Grafična" (od leta 1923.) imajo tudi svoj športni klub in humanitarno organizacijo. Je gibanje silno močno in sedaj se bavijo že z mialijo postaviti svoj lastni dom in imajo v ta namen že kupljeno stavbišče na vogalu Miklošičeve in Masarykove ceste.

Življenje se ne da vključiti v paragrafe...

— Nasilni najemnik je po kratkem prepri, ki ga je zvil s trte, nascočil ženo hišnega posestnika z jahalnim bičem in jo strahovito pretelpl. Deset minut pozneje je prišel domov hišni posestnik, kateremu je žena pokazala maroge, ki jih je dobila, ko jo je pretepel najemnik. Hišni posestnik je pozval najemnika na odgovor in se pri tem v razburjenosti poslužil žaljivke, kar je dalo najemniku povod, da je tožil hišnega posestnika radi razaljenja časti. Pri obedi je hišni posestnik informiral o dogodku svoje prijateljice, ki je v ušesih, da ušesno bitje obsojen. Mnenje laikov je bilo na strani hišnega posestnika. Navoči jurist pa je izjavil: Če odgovoriš na telesno poškodbo, torej na mestu z žaljivko, more sodnik enega ali pa oba obtožena mitejšo kaznovati ali celo oprostiti. Pogoj je, da gre za medosebne delikte, za dejanja med istimi osebami. Ti si odgovoril na telesno poškodbo, ki je bila izvršena na Tvoji ženi, z žaljivko. V tem primeru ne pozna zakon nobenega drugega izhoda, kakor da boš obsojen.

V Londonu se je moral zagovarjati neki mož pred sodiščem, ker je imel pet žen. V Angliji je takrat pač obstajal zakon proti dvoženstvu, primer petkratnega zakona pa po zakonodajalcu ni bil predviden. Kdo pa naj bi tudi mislil na take komplikacije? Angliški sodniki in petkratnega zakonodajalca so zakon dobesedno razlagali in petkratnega zakonodajalca so oprostiti.

V mrzli zimski noči leži pijanec kraj ceste. Mimo privozi avtomobil. Sofer opazi moža, ustavi in ga iz usmiljenja vzame na voz. Kmalu se skesa svojega dejanja. Zakaj naj si dela težave s popolnoma tujim človekom? Po petih minutah ustavi, položi pijanca na cesto in se odpelje naprej. Ne pomislil, da je postal na ta način morda morilec in da je — o tem so si furisti skoraj edini — zakrivil "deložnijo". Če je ta povzročil smrt izpostavljenega moža, pomeni to ječo nad tri leta. Tako zakon. Kako pa, če pijanec na cesti miruje, če ga povozí tovorni avtomobil, če oboli na pljučih in če napačno zdravljen umre? Če ga — poleti — zadene strela?

Kdaj je v teh primerih po "deložniji" povzročena smrt in kdaj nastopi najmanjša kazneni tret let ječe? O tem naj razmišljajo juristi. Laiku se pri razmišljanju o takih primerih namno utrjuje sodba, da se življenje ne da vključiti v paragrafe.

SOPRANISTKA PAVLA LOVŠETOVA.
(Nadaljevanje z 2. strani.)
Niji tod sestali. Duša doma je in povsod se čuti njena vestna roka. Nje biserni smeh se lije kot pomladno sonce po vsej globoko arčni družini. Pavli Lovšetovi je umetnost prva in najsvetejša potreba njene duševnosti, dom pa njena prva in najstrožja človeška dolžnost. Oboje se združuje v ljubljem arcu in v jasnem, odkritem pogledu. Naj nam bo nje "Ciciban" še dolgo akord utripajoče otroške duše!

In njene deklishe pesmi sinfonija naših polj, planin in nedotakljenih sanj.
In njena "Manon" dramatičen izraz teh sanj.
In vsa njena pota ponos in čast našega čustvovanja in misljenja, izraženega v harmoniji!

Sreča.
"Gospod, vi ste se vsedli na moj kloboč!"
"Kakšna sreča! Jaz sem pa že mislil, da sem se na svojo ga —"

"Vinka ne maram več niti videti."
"Pa saj te uče v šoli, da se moramo ljubiti med seboj."
"Tako govore taki, ki Vinka ne poznajo."

V streljeju.
Slikar v modelu v Evinem kostumu, ki prosí za malo odmoru: "Saj to je smešno, saj me ta odmor bolj struži, kakor če slikam..."

Zdravstvo

— Nasilni najemnik je po kratkem prepri, ki ga je zvil s trte, nascočil ženo hišnega posestnika z jahalnim bičem in jo strahovito pretelpl. Deset minut pozneje je prišel domov hišni posestnik, kateremu je žena pokazala maroge, ki jih je dobila, ko jo je pretepel najemnik. Hišni posestnik je pozval najemnika na odgovor in se pri tem v razburjenosti poslužil žaljivke, kar je dalo najemniku povod, da je tožil hišnega posestnika radi razaljenja časti. Pri obedi je hišni posestnik informiral o dogodku svoje prijateljice, ki je v ušesih, da ušesno bitje obsojen. Mnenje laikov je bilo na strani hišnega posestnika. Navoči jurist pa je izjavil: Če odgovoriš na telesno poškodbo, torej na mestu z žaljivko, more sodnik enega ali pa oba obtožena mitejšo kaznovati ali celo oprostiti. Pogoj je, da gre za medosebne delikte, za dejanja med istimi osebami. Ti si odgovoril na telesno poškodbo, ki je bila izvršena na Tvoji ženi, z žaljivko. V tem primeru ne pozna zakon nobenega drugega izhoda, kakor da boš obsojen.

V Londonu se je moral zagovarjati neki mož pred sodiščem, ker je imel pet žen. V Angliji je takrat pač obstajal zakon proti dvoženstvu, primer petkratnega zakona pa po zakonodajalcu ni bil predviden. Kdo pa naj bi tudi mislil na take komplikacije? Angliški sodniki in petkratnega zakonodajalca so zakon dobesedno razlagali in petkratnega zakonodajalca so oprostiti.

V mrzli zimski noči leži pijanec kraj ceste. Mimo privozi avtomobil. Sofer opazi moža, ustavi in ga iz usmiljenja vzame na voz. Kmalu se skesa svojega dejanja. Zakaj naj si dela težave s popolnoma tujim človekom? Po petih minutah ustavi, položi pijanca na cesto in se odpelje naprej. Ne pomislil, da je postal na ta način morda morilec in da je — o tem so si furisti skoraj edini — zakrivil "deložnijo". Če je ta povzročil smrt izpostavljenega moža, pomeni to ječo nad tri leta. Tako zakon. Kako pa, če pijanec na cesti miruje, če ga povozí tovorni avtomobil, če oboli na pljučih in če napačno zdravljen umre? Če ga — poleti — zadene strela?

Kdaj je v teh primerih po "deložniji" povzročena smrt in kdaj nastopi najmanjša kazneni tret let ječe? O tem naj razmišljajo juristi. Laiku se pri razmišljanju o takih primerih namno utrjuje sodba, da se življenje ne da vključiti v paragrafe.

SOPRANISTKA PAVLA LOVŠETOVA.
(Nadaljevanje z 2. strani.)
Niji tod sestali. Duša doma je in povsod se čuti njena vestna roka. Nje biserni smeh se lije kot pomladno sonce po vsej globoko arčni družini. Pavli Lovšetovi je umetnost prva in najsvetejša potreba njene duševnosti, dom pa njena prva in najstrožja človeška dolžnost. Oboje se združuje v ljubljem arcu in v jasnem, odkritem pogledu. Naj nam bo nje "Ciciban" še dolgo akord utripajoče otroške duše!

In njene deklishe pesmi sinfonija naših polj, planin in nedotakljenih sanj.
In njena "Manon" dramatičen izraz teh sanj.
In vsa njena pota ponos in čast našega čustvovanja in misljenja, izraženega v harmoniji!

Sreča.
"Gospod, vi ste se vsedli na moj kloboč!"
"Kakšna sreča! Jaz sem pa že mislil, da sem se na svojo ga —"

"Vinka ne maram več niti videti."
"Pa saj te uče v šoli, da se moramo ljubiti med seboj."
"Tako govore taki, ki Vinka ne poznajo."

V streljeju.
Slikar v modelu v Evinem kostumu, ki prosí za malo odmoru: "Saj to je smešno, saj me ta odmor bolj struži, kakor če slikam..."

Zdravstvo

— Nasilni najemnik je po kratkem prepri, ki ga je zvil s trte, nascočil ženo hišnega posestnika z jahalnim bičem in jo strahovito pretelpl. Deset minut pozneje je prišel domov hišni posestnik, kateremu je žena pokazala maroge, ki jih je dobila, ko jo je pretepel najemnik. Hišni posestnik je pozval najemnika na odgovor in se pri tem v razburjenosti poslužil žaljivke, kar je dalo najemniku povod, da je tožil hišnega posestnika radi razaljenja časti. Pri obedi je hišni posestnik informiral o dogodku svoje prijateljice, ki je v ušesih, da ušesno bitje obsojen. Mnenje laikov je bilo na strani hišnega posestnika. Navoči jurist pa je izjavil: Če odgovoriš na telesno poškodbo, torej na mestu z žaljivko, more sodnik enega ali pa oba obtožena mitejšo kaznovati ali celo oprostiti. Pogoj je, da gre za medosebne delikte, za dejanja med istimi osebami. Ti si odgovoril na telesno poškodbo, ki je bila izvršena na Tvoji ženi, z žaljivko. V tem primeru ne pozna zakon nobenega drugega izhoda, kakor da boš obsojen.

V Londonu se je moral zagovarjati neki mož pred sodiščem, ker je imel pet žen. V Angliji je takrat pač obstajal zakon proti dvoženstvu, primer petkratnega zakona pa po zakonodajalcu ni bil predviden. Kdo pa naj bi tudi mislil na take komplikacije? Angliški sodniki in petkratnega zakonodajalca so zakon dobesedno razlagali in petkratnega zakonodajalca so oprostiti.

V mrzli zimski noči leži pijanec kraj ceste. Mimo privozi avtomobil. Sofer opazi moža, ustavi in ga iz usmiljenja vzame na voz. Kmalu se skesa svojega dejanja. Zakaj naj si dela težave s popolnoma tujim človekom? Po petih minutah ustavi, položi pijanca na cesto in se odpelje naprej. Ne pomislil, da je postal na ta način morda morilec in da je — o tem so si furisti skoraj edini — zakrivil "deložnijo". Če je ta povzročil smrt izpostavljenega moža, pomeni to ječo nad tri leta. Tako zakon. Kako pa, če pijanec na cesti miruje, če ga povozí tovorni avtomobil, če oboli na pljučih in če napačno zdravljen umre? Če ga — poleti — zadene strela?

Kdaj je v teh primerih po "deložniji" povzročena smrt in kdaj nastopi najmanjša kazneni tret let ječe? O tem naj razmišljajo juristi. Laiku se pri razmišljanju o takih primerih namno utrjuje sodba, da se življenje ne da vključiti v paragrafe.

SOPRANISTKA PAVLA LOVŠETOVA.
(Nadaljevanje z 2. strani.)
Niji tod sestali. Duša doma je in povsod se čuti njena vestna roka. Nje biserni smeh se lije kot pomladno sonce po vsej globoko arčni družini. Pavli Lovšetovi je umetnost prva in najsvetejša potreba njene duševnosti, dom pa njena prva in najstrožja človeška dolžnost. Oboje se združuje v ljubljem arcu in v jasnem, odkritem pogledu. Naj nam bo nje "Ciciban" še dolgo akord utripajoče otroške duše!

In njene deklishe pesmi sinfonija naših polj, planin in nedotakljenih sanj.
In njena "Manon" dramatičen izraz teh sanj.
In vsa njena pota ponos in čast našega čustvovanja in misljenja, izraženega v harmoniji!

Sreča.
"Gospod, vi ste se vsedli na moj kloboč!"
"Kakšna sreča! Jaz sem pa že mislil, da sem se na svojo ga —"

"Vinka ne maram več niti videti."
"Pa saj te uče v šoli, da se moramo ljubiti med seboj."
"Tako govore taki, ki Vinka ne poznajo."

V streljeju.
Slikar v modelu v Evinem kostumu, ki prosí za malo odmoru: "Saj to je smešno, saj me ta odmor bolj struži, kakor če slikam..."

Zdravstvo

— Nasilni najemnik je po kratkem prepri, ki ga je zvil s trte, nascočil ženo hišnega posestnika z jahalnim bičem in jo strahovito pretelpl. Deset minut pozneje je prišel domov hišni posestnik, kateremu je žena pokazala maroge, ki jih je dobila, ko jo je pretepel najemnik. Hišni posestnik je pozval najemnika na odgovor in se pri tem v razburjenosti poslužil žaljivke, kar je dalo najemniku povod, da je tožil hišnega posestnika radi razaljenja časti. Pri obedi je hišni posestnik informiral o dogodku svoje prijateljice, ki je v ušesih, da ušesno bitje obsojen. Mnenje laikov je bilo na strani hišnega posestnika. Navoči jurist pa je izjavil: Če odgovoriš na telesno poškodbo, torej na mestu z žaljivko, more sodnik enega ali pa oba obtožena mitejšo kaznovati ali celo oprostiti. Pogoj je, da gre za medosebne delikte, za dejanja med istimi osebami. Ti si odgovoril na telesno poškodbo, ki je bila izvršena na Tvoji ženi, z žaljivko. V tem primeru ne pozna zakon nobenega drugega izhoda, kakor da boš obsojen.

V Londonu se je moral zagovarjati neki mož pred sodiščem, ker je imel pet žen. V Angliji je takrat pač obstajal zakon proti dvoženstvu, primer petkratnega zakona pa po zakonodajalcu ni bil predviden. Kdo pa naj bi tudi mislil na take komplikacije? Angliški sodniki in petkratnega zakonodajalca so zakon dobesedno razlagali in petkratnega zakonodajalca so oprostiti.

V mrzli zimski noči leži pijanec kraj ceste. Mimo privozi avtomobil. Sofer opazi moža, ustavi in ga iz usmiljenja vzame na voz. Kmalu se skesa svojega dejanja. Zakaj naj si dela težave s popolnoma tujim človekom? Po petih minutah ustavi, položi pijanca na cesto in se odpelje naprej. Ne pomislil, da je postal na ta način morda morilec in da je — o tem so si furisti skoraj edini — zakrivil "deložnijo". Če je ta povzročil smrt izpostavljenega moža, pomeni to ječo nad tri leta. Tako zakon. Kako pa, če pijanec na cesti miruje, če ga povozí tovorni avtomobil, če oboli na pljučih in če napačno zdravljen umre? Če ga — poleti — zadene strela?

Kdaj je v teh primerih po "deložniji" povzročena smrt in kdaj nastopi najmanjša kazneni tret let ječe? O tem naj razmišljajo juristi. Laiku se pri razmišljanju o takih primerih namno utrjuje sodba, da se življenje ne da vključiti v paragrafe.

SOPRANISTKA PAVLA LOVŠETOVA.
(Nadaljevanje z 2. strani.)
Niji tod sestali. Duša doma je in povsod se čuti njena vestna roka. Nje biserni smeh se lije kot pomladno sonce po vsej globoko arčni družini. Pavli Lovšetovi je umetnost prva in najsvetejša potreba njene duševnosti, dom pa njena prva in najstrožja človeška dolžnost. Oboje se združuje v ljubljem arcu in v jasnem, odkritem pogledu. Naj nam bo nje "Ciciban" še dolgo akord utripajoče otroške duše!

In njene deklishe pesmi sinfonija naših polj, planin in nedotakljenih sanj.
In njena "Manon" dramatičen izraz teh sanj.
In vsa njena pota ponos in čast našega čustvovanja in misljenja, izraženega v harmoniji!

Sreča.
"Gospod, vi ste se vsedli na moj kloboč!"
"Kakšna sreča! Jaz sem pa že mislil, da sem se na svojo ga —"

"Vinka ne maram več niti videti."
"Pa saj te uče v šoli, da se moramo ljubiti med seboj."
"Tako govore taki, ki Vinka ne poznajo."

V streljeju.
Slikar v modelu v Evinem kostumu, ki prosí za malo odmoru: "Saj to je smešno, saj me ta odmor bolj struži, kakor če slikam..."

Srbske anekdote

— Nasilni najemnik je po kratkem prepri, ki ga je zvil s trte, nascočil ženo hišnega posestnika z jahalnim bičem in jo strahovito pretelpl. Deset minut pozneje je prišel domov hišni posestnik, kateremu je žena pokazala maroge, ki jih je dobila, ko jo je pretepel najemnik. Hišni posestnik je pozval najemnika na odgovor in se pri tem v razburjenosti poslužil žaljivke, kar je dalo najemniku povod, da je tožil hišnega posestnika radi razaljenja časti. Pri obedi je hišni posestnik informiral o dogodku svoje prijateljice, ki je v ušesih, da ušesno bitje obsojen. Mnenje laikov je bilo na strani hišnega posestnika. Navoči jurist pa je izjavil: Če odgovoriš na telesno poškodbo, torej na mestu z žaljivko, more sodnik enega ali pa oba obtožena mitejšo kaznovati ali celo oprostiti. Pogoj je, da gre za medosebne delikte, za dejanja med istimi osebami. Ti si odgovoril na telesno poškodbo, ki je bila izvršena na Tvoji ženi, z žaljivko. V tem primeru ne pozna zakon nobenega drugega izhoda, kakor da boš obsojen.

V Londonu se je moral zagovarjati neki mož pred sodiščem, ker je imel pet žen. V Angliji je takrat pač obstajal zakon proti dvoženstvu, primer petkratnega zakona pa po zakonodajalcu ni bil predviden. Kdo pa naj bi tudi mislil na take komplikacije? Angliški sodniki in petkratnega zakonodajalca so zakon dobesedno razlagali in petkratnega zakonodajalca so oprostiti.

V mrzli zimski noči leži pijanec kraj ceste. Mimo privozi avtomobil. Sofer opazi moža, ustavi in ga iz usmiljenja vzame na voz. Kmalu se skesa svojega dejanja. Zakaj naj si dela težave s popolnoma tujim človekom? Po petih minutah ustavi, položi pijanca na cesto in se odpelje naprej. Ne pomislil, da je postal na ta način morda morilec in da je — o tem so si furisti skoraj edini — zakrivil "deložnijo". Če je ta povzročil smrt izpostavljenega moža, pomeni to ječo nad tri leta. Tako zakon. Kako pa, če pijanec na cesti miruje, če ga povozí tovorni avtomobil, če oboli na pljučih in če napačno zdravljen umre? Če ga — poleti — zadene strela?

Kdaj je v teh primerih po "deložniji" povzročena smrt in kdaj nastopi najmanjša kazneni tret let ječe? O tem naj razmišljajo juristi. Laiku se pri razmišljanju o takih primerih namno utrjuje sodba, da se življenje ne da vključiti v paragrafe.

SOPRANISTKA PAVLA LOVŠETOVA.
(Nadaljevanje z 2. strani.)
Niji tod sestali. Duša doma je in povsod se čuti njena vestna roka. Nje biserni smeh se lije kot pomladno sonce po vsej globoko arčni družini. Pavli Lovšetovi je umetnost prva in najsvetejša potreba njene duševnosti, dom pa njena prva in najstrožja človeška dolžnost. Oboje se združuje v ljubljem arcu in v jasnem, odkritem pogledu. Naj nam bo nje "Ciciban" še dolgo akord utripajoče otroške duše!

In njene deklishe pesmi sinfonija naših polj, planin in nedotakljenih sanj.
In njena "Manon" dramatičen izraz teh sanj.
In vsa njena pota ponos in čast našega čustvovanja in misljenja, izraženega v harmoniji!

Sreča.
"Gospod, vi ste se vsedli na moj kloboč!"
"Kakšna sreča! Jaz sem pa že mislil, da sem se na svojo ga —"

"Vinka ne maram več niti videti."
"Pa saj te uče v šoli, da se moramo ljubiti med seboj."
"Tako govore taki, ki Vinka ne poznajo."

V streljeju.
Slikar v modelu v Evinem kostumu, ki prosí za malo odmoru: "Saj to je smešno, saj me ta odmor bolj struži, kakor če slikam..."

FREE TEST COUPON
FLAPAO CO., 217 Stuart Bldg., St. Louis, Mo.
(Gospod, pošljite mi brezplačno poskusni Flapao in 48 strani knjižice o kili; s katerimi strokovno svetlo, ne sodi, ali pomeni.)
Ime
Naslov

Ali potrebujete PERJE in PUN
na postelji?
Puhali sami pripravljene perje in pun, katero potrebujete vsakomur, ki potrebuje. V naši izredno tudi krasne in perje. Puhali se v naši!
A. STEVE FEATHER CO., 420 Pacific Street, Portland, Me. J.

NAROCITE SI KNJIGO "AMERISKI SLOVENC"

Banditi odnesli \$5,000.
Chicago. — V sredo večer so neznanji vlomilci vdrli v stanovanje Lewis Dugana, agenta varovalne družbe, v času, ko je bila njegova družina v gledališču in v vrednosti \$5,000.

Usođen pačec.
Chicago. — Martin Leberer je v sredo umrl v St. Luke bolnici radi poškodb, katere je dobil, ko je padel z odra v tovarni Engel Manufacturing Co., 4711 N. Clark st.

Zadužil se s plinom.
Chicago. — Elmer Schwiegle, star 24 let, je bil v sredo najden mrtov v svojem stanovanju, 852 N. Latrobe ave. Zadužil se je s plinom.

Samomor.
Chicago. — Harry Pesaka, Japonec in lastnik restavracije, se je v sredo ustrelil v kuhinji Toku restavracije na 19 N. Western ave.

Narocite mladinski list, najboljši mesečnik za mladenko mladino!

KALIFORNIJSKO GROZDJE
PRIHAJA SEDAJ V CHICAGO
RAZNIH VRST
DOBNE KAKOVOSTI
CENA JE SEDAJ NIŽJA, KOT BO POZNEJE V JESENI
VSE VRSTE GROZDJA SE DOBI NA
SLEDECIH PROSTORIH
SANTA FE TRACKS 21ST & ARCHER AVE.
CHICAGO & NO. WESTERN R. R., CLINTON & KINZIE
ROCK ISLAND TRACKS TAYLOR & CLARK ST.
PRODUCE TERMINAL 27TH ST. & ASHLAND AVE.
CHICAGO
Direktno tovarne cene so jamčene na vse kraje za kupce izven meša.

V. Ladin; Državljan v čepici

Nikolaj Korobov se je prilepil kakor muha na klej k izložbenemu oknu delikatesne trgovine in poželjivo se ogledoval razne delikatese za steklo. Kaj vse je bilo tam! Najbolj mu je pa dišala velika prekajana morska postrv. In vse je bilo tako blizu. Razbij steklo — in vzemi, kolikor ti drago.

— Eh, če bi nastal zdaj potres! — je pomislil Korobov. — To bi se našli!

Zamižal je, za hip se je pogloobil v sanje, kakor v toplo kopalj, in že je slišal, kako je zabobnelo v zemlji in kako se je razletelo izložbeno okno. Toda čim je pogledal, se je prepričal, da je steklo še celo. Teško je vzdihnil in se napotil dalje po Arbatu, velik, gladen, v raztrganih vojaških škornjih. Pred Gogoljevimi spomenikom se je vsedel na klopi in zagledal pred seboj dečka, ki je prodajal po mestu sveže pecivo.

— Včasih človek doživi, da se sanje izpremene v jedačo, — si je mislil in zapil svoj pogled v kosaro, polno peciva.

— Gorki, državljani! — je vzkliknil fantič in skočil k njemu.

— Kakšni pa so?

— Z mesom, tovariš.

Korobov je vzel enega in ga poduhal.

— Z m — m — mesom?

— Koliko jih hočete, tovariš?

Korobov se je poželjivo ozri na piroček, deček pa na orjaškega kupca.

— Z mesom, praviš? — je vprašal Korobov hripavo. Glasno je požrl silno in položil piroček nazaj v kosaro. Deček ga je premeril od nog do glave in ker je slutil nevarnost mučne praznote v želodcu in žepu, se je hitro umaknil.

— Vidiš ga, zaštoj bi se rad našel? — mu je požugal od daleč s pestjo.

Kraj Korobova se je nekdo zasmajal.

Državljan v čepici je sedel na

drugem koncu klopi in gledal Korobova iz za zavihanega ovratnika.

— Kaj bi radi? — je vprašal Korobov dobrodušno.

— Zdi se, da je fantič uganil, koliko je bila ura, — je dejal državljani v čepici in si prilgal cigareto. Drugo je ponudil Korobovu. Korobov se dolgo ni kadil cigarete in zato je mislil, da je v nebesih, ko je prvič potegnil dim.

— Diven tobak, pravi turški tobak!

— Hočete še eno? Prosim.

Druga cigareta je šla Korobovu prav tako v slast kakor prva. Čez pet minut pa že pripovedoval svojemu slučajnemu znanцу svojo zgodbo. In vse je bilo tako lepo in prijetno, kakor da se poznata že leta in leta. Državljan v čepici je z zanimanjem poslušal in se zadovoljno smehljaj.

— Pojdva obedovati!

Korobov se je obrnil z vsem telesom k neznanцу.

— Obe — do — vat?

Državljan v čepici ga je pogledal z utrujenimi, globoko udanimi očmi. Njegov obraz je bil resen. Na sebi je imel čudovito snažno perilo in star, ponošen svrtnik.

— Na svetu je že tako. Človek krvavo potrebuje tri ali štiri rublje. In bega ves upehan povsod, išče, išče, a kar naenkrat naleti na nekoga, ki mu tebi nič meni nič ponudi zadnjih pet rubljev. Naenkrat se pa čuti človek ponižanega, oglasi se neko baronsko samoljubje, zahvali se za ponujeni denar in hiti dalje, morda k največjemu svojemu sovražniku, da se niža pred njim.

Tako je bilo tudi s Korobovim. Prijelo ga je samoljubje in kar na lepem je hotel odkloniti zapeljivo vabilo.

— Oprostite, saj ... saj nisem lačen. In kakšno pravico imam do obeda na vaš račun? Saj se niti ne pozna. Čudovito! — je dejal in napejal vse sile, da bi govoril osorno, samozavestno. Kar je povsem nepričakovano pripomnil:

— Sicer pa nimam ničesar proti.

Korobova duša, do grisa sita nezabelfene kaše v teh strašnih letih revolucije, je bila presenečena videč razkošje malega gosposkega sveta v Stolešnikovi ulici. Snežnobeli prti, kristalna posoda, srebro, dekleta v lakstih čevljkah, a skozi tanke svilene nogavice se je videlo — zapeljivo telo.

Korobov je v zadregi skrival pod mizo svoje raztrgane vojaške škornje. V praznični obleki, podoben dobro rejenemu prisiću, je stopal krčmar od mize do mize in se prijazno smehljaj gostom.

Na pultu, kjer je sedelo za blagajno čedno dekle, je bilo vse polno slaščic in svežega peciva, v veliki vazi pa šopek krisantem.

Juha je bila divna. Razgreti Korobov je solznih oči pritegnil krožnik in nozdri so se mu razširile.

— V škriat in zlato odeti gospodovi, — je ponovil Puškinove besede.

Toda še bolj čudno je bilo to, kar se je potem zgodilo. Ko sta pojedla beefsteak in torto, popila turško kavo in prilgala cigare iz škatlice na srebrnem krožniku, je državljani v čepici pogledal na račun in se ozri flegmatično na natakario rekoč:

— Gospodična, denarja nimam.

Korobu je zaprlo sapo. Zdelo se je, da bi najraje zlezel pod mizo in se pokril s snežnobelim prtom.

Gospodična je zardela. V naslednjem hipu je pristopila k mizi debeluhasti krčmar.

— Je vam gospodična povedala? Denarja nimam, — je ponovil državljani v čepici flegmatično.

— Naše se in napije, denarja pa nima, da! — Redarja poklicam. Zapreti vas dam ... Jaz vam ...

Državljan v čepici je zamahnil z roko.

— Policije ne pokličete, prav gotovo ne. — Ozri se je na slike, viseče na stenah, na porcelanasto posodo in na krasno opre-

mo, slednjice pa po pogledal debeluhatega krčmarja, kakor da so se na njem ustavile njegove misli. In krčmar je razumel. Debeli vrat, stianjen v visokem trdem ovratniku, se je napol.

— Ven, ven! Zgrabite ga za vrat, ven z njim! — je zakričel na vratarja.

— Pojdva! — je dejal državljani v čepici mirno. — Vstal je in prijel Korobova pod pazduho. Čim sta stopila na ulico, kjer ni bilo več radovednih oči, ki so ju gledale v krčmi od vseh strani, kjer ni bilo debeluhatega krčmarja, ne vratarja, si je Korobov opomogel od presenečenja in se radovedno ozri na državljana v čepici.

— Res nimam denarja. Pa tudi če bi ga imel, bi ne plačal. Kdo je ta krčmar? Odkod to razkošje? Lačni asarčiči so mu prodali vse za kosček kruha. Pajek, zajedavec! A kdo zahaja v njegovo krčmo? Sumljivi ljudje, verižniki in vsi oni zajedavci, ki so se priselili na tujo nearečo in izmoghavajo svoje žrtve.

— A vendar bi naju mogel izročiti policiji, — je pripomnil Korobov.

— Ne, Sicer pa ...

— Sedela bi.

Državljan v čepici se je naenkrat razburil in začel iskati nekaj po žepih. Ko je našel, se je nasmehnil, rekoč:

— Pojdva na izprehod. V vaši družbi se počutim zelo dobro. Ne čudite se mi, danes je tak dan. Potem pa, če hočete pojdeva k meni na dom. Velja? Zelo vam bom hvaležen, če mi storite to uslugo.

Sedeč na trdi postelji, je Korobov radovedno ogledoval sobo. Bila je tesna in malone prazna. Miza, stol, postelja v kotu in železna pečica. Na tleh koščki raztrganih listin in pisem.

Čuden in neprimeren se je zdel ženaki portret na mizi. V kričeči promenačni obleki je pomona žena zamisljeno božala kodrastega pačka. Paček je motel tace kvišku in ji gledal v oči, njene misli so pa blodile daleč nekje po preteklosti.

— To je vaša sestra?

— Ne, mati.

Tiho je državljani pripomnil:

— Umrla je te dni.

Nekaj časa sta molčala.

— Vi se gotovo čudite vsemu, — je dejal državljani v čepici in se obrnil h Korobovu.

Sedeč na mizo v plašču in s čepico na glavi.

— Vi boste seveda vse razumeli. Včasih je človeku osamljenost nezmožna in zaželi si, da bi utripalo blizu živo srce. Vi me boste razumeli. Ze na bulvarju ste se mi prikupili. Zdelo se mi je, da ste umetnik in nisem se zmotil. A kako lepo je, da me sploh niste vprašali, kdo in kaj sem. To se redko dogaja. Ne slažite svrtnika, pri meni je hladno in vlažno.

Vse življenje sem prepotoval, — je nadaljeval državljani v čepici po kratkem preledku. — Evropo poznam bolje nego Moskvo. Prepotoval sem vse dele sveta. Bil sem na Kitajskem, Japonskem in v Ameriki. Dvakrat sem prepotoval vso Afriko. Več mesecev sem preživel na Malajskih otokih. Potoval sem po Indijskem oceanu do Singapura. Spominjam se zlasti na Suez in Aden kjer tako glasno kriče zamorci, kodrašti Somalci, gibčni kakor opice. Tam je drugačno solnce. A na Ceylonu? V Kolumbu sije solnce posebno močno in zlati šarki odsejajo od tropičnih rastlin kakor v zrcahu. Zjutraj se dvigne solnce neverjetno hitro do vrha nebesnega svoda in zgodaj zjutraj je v Kolumbu oaraže polno opojnih vonjav. V pristanišču Honkongu bi bil skoro podlegel mrzlici ... Vi niste bili v Honkongu?

— Se ne! — je odgovoril Korobov prostodušno in napeto poslušal neznančevu pripovedovanje.

— To je ogromno, strašno mesto dimnikov in črnih oblakov dima, škripanja koles in brnenja strojev. Zaliv, po številu prihajajočih in odhajajočih parnikov prvi na svetu. Vročina je tam tako strašna, kakor nikjer drugje na svetu. Sovražim ta skalnati otok.

— Vi poznate vse svet! — je dejal Korobov nehote.

— Rad sem potoval. Tako, kakor drugi ljubijo šenske. Denarja sem imel dovolj. Zdaj

sem siromak. Delati ne znam. Revolucionarna vihra me je treščila čez krov. Novo življenje je na pohodu. Gledam ga in vidim, da zame ni prostora v njem. Čital sem, če se ne motim pri Eekermannu, kako so si trije kovači-kmetje ekovali kopja in odrinili z njimi v boj s prvo lokomotivo. Toda preostaja še en izhod: pokorno umakniti se novemu življenju s poti. Zdaj imam proste roke. Mati mi je umrla.

— Kaj nameravate znova odpotovati po svetu?

Državljan v čepici je pogledal Korobova in se otožno nasmehnil.

— Ali naj zakurim v peči? Vas ne zebe? — je vprašal, namesto da bi odgovoril.

In ne da bi čakal odgovora, je odšel iz sobe in se vrnil z brezovimi trakami. Korobov mu je pomagal zakuriti v peči, zavl se je v svrtnik in sedel znova na posteljo. Državljan v čepici je sedel s hrbtom proti Korobovu in umolknil. Prijetna toplota je kmalu napolnila sobo. Radostno so zaprsaketa- le brezovne trake in sadišalo je po terperntinu. Korobov je zrl v plapolajoči ogenj, bil je sit in utrujen in kmalu je neopazno zadelal in zaspal.

Zbudil se je šele, ko ga je začelo zebsti.

Ogenj v peči je bil že davno ugasnil. Za mizo, s hrbtom proti njemu, je še vedno sedel državljani v čepici. Glavo je imel naslonjeno na prsa in desna roka se je z bledimi prsti skoro dotikala tal.

Korobov je vstal in stopil po prstih k mizi. Gredoč je opazil, da je bil portret žene na mizi obrnjen z obrazom k steni. In Korobov je začutil, da mu je nekaj stianilo srce. Naglo se je ozri državljani v čepici v obraz ...

Potem je takoj opazil stekleničico z drobnimi kristali in brušenim zamaškom: ciankali.

Državljan v čepici je bil mrtev. Odšel je bil na svoje zadnje potovanje. Korobov se je vzravnal in dolgo je stal tako nepremično. Poslušal je in zdelo se je, da sliši, kako je čas v grobni tiskini obrniti list v knjigi življenja.

Aeroplani so nevarni.

— Prepričal sem se, da so aeroplani od dne do dne nevarnejši.

— Zakaj?

— Čital sem, da se je nekdo v aeroplanu oženil.

Konjl.

— Avtomobil je ležal strt kraj ceste, izpod njega pa je molelo dvoje nog.

— Ali ste imeli nezgodo, — je vprašal radoveden pešec.

— O ne, — je odvrnil oni pod vozom, — samo akrialnice se grem.

Radovednež pa ni bil kar tak za odgnati, zato je nadaljeval z vprašanji: "Koliko konjskih sil pa ima motor?"

— "Strideset."

— "Kaj pa se je torej zgodilo?"

— "E, kaj. Devetintrideset konj mi je ušlo, ta tukaj, ki je ostal, pa ne mara nikamor z mesta."

Poslušajte nove Orthophonic Victor plošče v slovenskem jeziku

68923	Zenitovanje—Del I, II	Adrija Singers
35929	(Ciganovi spomini—valček) (Ogrska cvetlica—Valček)	Ogrskih rapsodij orkester
81413	(Zeleni juri) (Studentovska pesem)	Pevski zbor "Adrija" in Hojer Trio (Sketch from Life)
81414	(Domače veselje) (Vesela polka)	Pevski zbor "Adrija" in Hojer Trio (Instrumental Trio)
81454	Ob trgavi—Cast I, II	Adrija Singers (Sketch from Life)
81455	(Holzhacker—koračnica) (Kranjska koračnica)	Olbriq's Zither Trio
81457	(Très jolie—Waltz (Waldteufel)) (La petite Tonkinoise—One-Step)	Pietro Accordion
81363	(La Bella del Mulino—Waltz) (Sorrente Incantato—Waltz)	Victoria Orchestra
81204	(Na bregu—valček) (Carlotta—šotič)	Victor Hudobni Kvintet (Instrumental)
81250	(Se ena) (Mattič)	Kvartet Adrija (Mixed Quartet)
81229	(Ramona—Waltz (Wayne)) (Could I (Vorrei))	Giulietta Morino (Violin with Guitar)

Bodite gotovi, da boste slišali še danes nove Victor plošče na Orthophonic Vikrolu. Najboljša svetovna godba je nastajena na Victor Orthophonic ploščah. Vprašajte za nov Victor katalog.

Victor plošče

Novo Orthophonic

VICTOR TALKING MACHINE COMPANY, GARDEN, NEW JERSEY

Dobe se na prodaj pri vseh trgovcih s Victor ploščami.

Alexander Dumas:
VOLKODLAK
Za "Prosveto" prevajal — A. Š.

Najbližja pot v Creyolles je bila okoli Oigny in Pisseleu ... Komaj je Thibault križal cesto, ki vodi v La Ferte-Milou, je ugledal Agneleta, ki je ob poti žela travo za svoje koeze. Prav lahko bi šel mimo, ne da bi ga bila deklica videla, zakaj bila je obrnjena s hrbtom proti njemu, toda duh mu ni dal miru, zato je nameril svoje korake naravnost proti nji. Kakor smo že povedali, je mladenka žela s arpom travo, ali ko je slišala, da ji nekdo prihaja za hrbtom, se je vzravnala in dvignila glavo. Ko je opazila, da je prišlec Thibault, je ljubko zardela.

— O, vi ste, — je rekla. — Snoči sem mnogo sanjala o vas in izmollila sem za vas tudi mnogo molitvic.

— Kako to, da si sanjala o meni in molila zame, moj dragi otrok? — je vprašal Thibault z gesto mladega dvorjana. Agneleta ga je pogledala s svojimi velikimi, modrimi očmi.

— Sanjala sem o vas, Thibault, ker vas ljubim, — je odgovorila preprosto, — in molila sem za vas, ker sem videla nesrečo, ki se je pripetila baronu in njegovemu lovcu in ker sem vedela, koliko sitnosti imate radi vsega tega. Oh, če bi mogla poslušati glas svojega srca, bi bila pohitelja k vam, da vam pomagam.

— Skoda, da nisi prišla; povem ti, da bi bila naletela na veselo družbo.

— O, ni mi bilo zastran družbe, da bi bila pri vas, temveč, da bi vam bila v pomoč, ko ste sprejeli barona in njegove lovce. Oh, kako krasen prstan imate, monsieur Thibault! Kje ste ga dobili?

In deklica je pokazala s svojim prstom na prstan, ki ga je bil dobil Thibault od volka. Thibault je bil zmeden. — Ta prstan? — je vprašal.

— Da, tisti-le prstan, — je odgovorila deklica, in, videč, da ji Thibault ne da rad pojasnila, je obrnila glavo vstran in vzdihnila. — Menda je to darilo kakke lepe deklice, kaj ne?

— O, motiš se, Agneleta. — je odvrnil Thibault s prepričanjem vajenega lažnjaka. — To je zaročni prstan, ki sem ga kupil zate, da ti ga nataknem na prst, ko se poročiva.

— Čemu mi ne poveste resnice, monsieur Thibault? — je rekla Agneleta ter žalostno zmajala z glavo.

— Resnico govorim, Agneleta!

— Ne, ne govorite resnice! — je ponovila ter še žalostnejše zmajala z glavo kakor prej.

— In zakaj misliš, da ti lažem?

— Zato, ker je tisti prstan dovolj velik, da bi šel na dva moja prsta. — Thibaultovi prsti so bili res debeli za dvoje Agneletini.

— Prevelik je, praviš, Agneleta? Nu, saj ga damo lahko zmanjšati.

— Zbogom, monsieur Thibault!

— Kaj! Zbogom?

— Da.

— Kaj nameravaš oditi?

— Da, odhajam.

— In zakaj, Agneleta?

— Zato, ker ne maram lažnjivcev.

Thibault je razmišljal, kaj naj ji reče, da jo prepriča, da govori resnico, toda nič mu ni prišlo na misel.

— Čujete, — je rekla Agneleta solznih oči, — ali je bil ta prstan res meni namenjen ...?

— Agneleta, prisegam ti, da je to res.

— Nu, dobro, torej ga dajte meni spraviti do najinega poročnega dne, nakar vam ga spet izročim, da ga dašta blagosloviti.

— Saj ti ga dam, Agneleta, in sicer od srca rad, — je odvrnil Thibault, — toda hočem videti tvojo lepo roko. Prav si imela, ko si rekla, da je prevelik zate; ker grem danes v Villers-Cottereta, hočem vzeti mero tvojeja prsta, nakar ga poneseš k zlatarju gospodu Dugue-u, ki ga bo zmanjšal.

Na Agneletinem obličju se je pojavil smehljaj in njena solza so v trenutku usehnile. Naglo je iztegnila svojo malo roko; Thibault jo je vzel med svoji roki, pogledal jo najprej na dlani, potem na hrbtu, nato pa jo poljubil.

— O, — je rekla Agneleta, — nikar ne poljubljajte moje roke, ker ni lepo, monsieur Thibault.

— Nu, pa mi daj kaj drugega v poljub. — In Agneleta je takoj dvignila glavo ter mu ponudila čelo, kamor jo je zdaj poljubil Thibault.

— Zdaj pa, — je rekla veselo in razigrano, — mi pokažite prstan.

Thibault je snel prstan s svojega prsta in smeje ga je poskušal natekniti na Agneletin palec; ali, v svoje največje začudenje ga ni mogel spraviti preko palčevega členka.

— Nu, nu, kdo bi si mislil, — je rekel, — da ne bo šel na prst.

Agneleta se je pričela smejati. — Čudno je to, kaj ne? — je rekla.

Thibault ji je skusil nato spraviti prstan zaporedno na ostale prste, toda z enakim uspehom. Ko ji je tako nataknil prstan, je Thibault čutil, da se Agneletina roka čimdalje bolj trese v njegovi; njegovo čelo se je pričelo potiti, kakor bi opravljal najtežje delo. Čutil je, da mora biti pri vsem tem nekaj diabolicega. Ko ji ga je tudi na mezinec zaman nataknil, je Agneleta prestrašeno zaklicala: — Oh, monsieur Thibault, kaj pomeni to?

— Hudičev prstan, vrni se k hudiču! — je vzkliknil Thibault ter treščil prstan ob skalo, v upanju, da bo počil. Na mestu, kjer je zadel prstan ob skalo, je švignil zubelj, v naslednjem hipu pa je bil nesrečni obroček spet na njegovem prstu. Agneleta, ki je vse to videla, je prestrašeno strmelja v Thibaulta.

— Nu, kaj me tako gledaš? — je vzkliknil nevojtno Thibault, — kaj pa je takega na meni?

(Dolje prehodite!)

Čuden in neprimeren se je zdel ženaki portret na mizi. V kričeči promenačni obleki je pomona žena zamisljeno božala kodrastega pačka. Paček je motel tace kvišku in ji gledal v oči, njene misli so pa blodile daleč nekje po preteklosti.

— To je vaša sestra?

— Ne, mati.

Tiho je državljani pripomnil:

— Umrla je te dni.

Nekaj časa sta molčala.

— Vi se gotovo čudite vsemu, — je dejal državljani v čepici in se obrnil h Korobovu.

Sedeč na mizo v plašču in s čepico na glavi.

— Vi boste seveda vse razumeli. Včasih je človeku osamljenost nezmožna in zaželi si, da bi utripalo blizu živo srce. Vi me boste razumeli. Ze na bulvarju ste se mi prikupili. Zdelo se mi je, da ste umetnik in nisem se zmotil. A kako lepo je, da me sploh niste vprašali, kdo in kaj sem. To se redko dogaja. Ne slažite svrtnika, pri meni je hladno in vlažno.

Vse življenje sem prepotoval, — je nadaljeval državljani v čepici po kratkem preledku. — Evropo poznam bolje nego Moskvo. Prepotoval sem vse dele sveta. Bil sem na Kitajskem, Japonskem in v Ameriki. Dvakrat sem prepotoval vso Afriko. Več mesecev sem preživel na Malajskih otokih. Potoval sem po Indijskem oceanu do Singapura. Spominjam se zlasti na Suez in Aden kjer tako glasno kriče zamorci, kodrašti Somalci, gibčni kakor opice. Tam je drugačno solnce. A na Ceylonu? V Kolumbu sije solnce posebno močno in zlati šarki odsejajo od tropičnih rastlin kakor v zrcahu. Zjutraj se dvigne solnce neverjetno hitro do vrha nebesnega svoda in zgodaj zjutraj je v Kolumbu oaraže polno opojnih vonjav. V pristanišču Honkongu bi bil skoro podlegel mrzlici ... Vi niste bili v Honkongu?

— Se ne! — je odgovoril Korobov prostodušno in napeto poslušal neznančevu pripovedovanje.

— To je ogromno, strašno mesto dimnikov in črnih oblakov dima, škripanja koles in brnenja strojev. Zaliv, po številu prihajajočih in odhajajočih parnikov prvi na svetu. Vročina je tam tako strašna, kakor nikjer drugje na svetu. Sovražim ta skalnati otok.

— Vi poznate vse svet! — je dejal Korobov nehote.

— Rad sem potoval. Tako, kakor drugi ljubijo šenske. Denarja sem imel dovolj. Zdaj

"Chesterfield" prosim!

Lahka dovolj za vsakega in ga zadovolji!

CE podpišemo kako ugotovilo v oglaš, vemo, da storimo to. Podpišeti oglaš je nam isto kot podpišati pogodbo.

Nobenega dvojnega pomena, ne polvitarke resnice v našim ugotovilo, da se Chesterfield oglaš dovolj lahko za sicernega — in da zadovoljujejo.

SLOVE - 344